

שְׁלֵא הָיָה קוּדֵם לְכֹן. דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק, עַד שֶׁעָמַד יַעֲקֹב
 בְּאוֹתוֹ מְקוּם, לֹא נִגְלְתָה עָלָיו הַשְּׂכִינָה.
 כִּיּוֹן שָׂרָאָה יַעֲקֹב כֶּף, יָדַע שֶׁהַמְּקוּם גָּרַם לוֹ, וְהִקְיִץ
 מִשְׁנָתוֹ, וְנִתְיִירָא שְׂמַא דְּבַר אַחַר הָיָה, וַיִּשְׁכַּב
 כְּבַתְחֻלָּה. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יַעֲקֹב, לֹא כֶּף
 הוּא, אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק. וְעוֹד
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ לֶךְ אֲתַנְנָה וְלִזְרַעְךָ. וְלֹא
 אֲתַגְלֶה לְאוֹמָה אַחֲרַת, בְּגִילּוֹי הַשְּׂכִינָה עַל הָאָרֶץ.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵהוּ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ. אֲלֵא כִּשְׁם
 שְׂאֵתָה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ וְנִבְוָאָה עִמָּךְ, כֶּף זְרַעְךָ
 הַנִּבְוָאָה תְּהִיָה מְצוּיָה עִמָּהֶם, וְלֹא עִם אוֹמָה אַחֲרַת.
 ר' יַעֲקֹב פִּתַּח, ^(ישעיה כו י) יוֹחַן רִשְׁעַ בַּל לָמַד צְדָקָה. תִּנְיָא,
 אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, וְוִי שֶׁהֲרִשְׁעַ יוֹחַן בְּעוֹלָם הֵנָּה, זֶה
 זֶרְעוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ הֲרִשְׁעַ. וּמִפְּנֵי מָה יֵשׁ לָהֶם חַן וְרַחֲמִים.
 מִפְּנֵי שֶׁזֶרְעוֹ שֶׁל יַעֲקֹב לֹא לָמַד צְדָקָה. בְּאָרֶץ נִכְחוֹת
 יַעוֹל, זֶה יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהִיא אָרֶץ נִכְחוֹת.
 מֵהוּ יַעוֹל, אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, אוֹרְדָא דְּאַרְעָא יִשְׂרָאֵל
 מִחֻכִּים. וּמִרְמֹז נְבוּאָה. וְזֶרְעוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ יַעוֹל הָאוֹר
 וְהַנְּבוּאָה. מִפְּנֵי מָה, מִפְּנֵי שֶׁזֶרְעוֹ שֶׁל יַעֲקֹב לֹא רָאָה
 גְּאוֹת ה', וְאֵינֶם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְעַל כֵּן יוֹחַן רִשְׁעַ וַיַּעוֹל
 טוֹב הָאָרֶץ וְהַנְּבוּאָה. רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, יוֹחַן
 רִשְׁעַ, אֵלּוֹ אוֹמוֹת הָעוֹלָם שִׁישׁ לָהֶם מִמְּשָׁלָה בְּעוֹלָם

הֵנָּה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא לָמַד יִשְׂרָאֵל צְדָקָה.

פְּרֻשֵׁת וַיֹּשֶׁב

תָּא חֲזוּי, כַּמָּה שְׁנֵין יְתִיב הֵהוּא צְדִיק, דְּלֹא חָזָא לְאַבוּהָ
 עֲשָׂרִין וַתְּרִין שְׁנֵין. הָא אֵינּוֹן יְתִבּוּ בְּמִצְרַיִם,
 עֲשָׂרִים וַתְּרִין שְׁנֵין, לְכֹל שֶׁבֶט וְשֶׁבֶט מֵאֵינּוֹן עֲשָׂר
 שְׁבָטִין דְּזַבִּינוּ לִיה, לְפֻם חוּשְׁבֵּנָא הוּוּ מֵאֲתָן וְעֲשָׂרִין
 שְׁנֵין לְכַלְהוּ, דֵּל מִינֵיהּוּ עֲשָׂר שְׁנֵין, דְּנִכְיָתוּ לֹוֹן בְּדִינָא
 דְּלַעֲיָלָא, בְּגִין עֲשָׂר שְׁבָטִין קִדִּישִׁין דְּמִיתוּ תַמָּן
 בְּמִצְרַיִם, אֲשֶׁתְּאָרוּ מֵאֲתָן וְעֲשָׂר, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב,
^(בראשית מב ב) רַדּוּ שְׂמָה.
 תָּא חֲזוּי, כַּד גָּרְמוּ חוֹבִין, וְהֵאִי שֶׁבֶת לֹא אֲתַנְטִיר כְּדָקָא
 יְאוֹת, דְּכְּתִיב ^(ירמיה יז כב) וְלֹא תוֹצִיאוּ מִשָּׂא מִבְּתִיכֶם
 בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. לֹא תִטְלוּן עַלִיכוֹן מְטוּלָא דְּחוֹבִין, דְּהוּוּ
 מְגִין עַלִיכוֹן מִנֵּיהּוּ, יוֹם ^(דף 12 ע"ב) הַשַּׁבָּת.
 וְלֹא שְׁמַעוּ לִיה לְנִבְיָאָה, וְאִיתְעַר עַלִיָּהוֹן ^(ויקרא כו כז) חֲרַב
 נּוֹקְמַת נֶקֶם בְּרִית. מֵאֵן בְּרִית, דָּא שֶׁבֶת, דְּכְּתִיב
^(שמות לא טז) לְדוֹרוֹתֶם בְּרִית עוֹלָם. וּבְרִית מִלָּה, דְּכְּתִיב
^(ירמיה יא טז) וּבִשְׂרָר קִדְשׁ יַעֲבְרוּ מֵעַלְיָךְ. וּבְרִית צְדִיק דְּזַבִּינוּ
 לִיה.
 וְכֻלָּא בְּחַד דְּרָגָא, שֶׁבֶת, וּבְרִית מִלָּה, וְצְדִיק. וְרוּז
 דָּא, ^(עמוס ב ו) עַל שְׁלֹשָׁה פְּשַׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל

אַרְבַּעָה לֹא אָשִׁיבֶנּוּ, וְכִלְהוּ תְּלִי בְּמִכְרָם בַּכֶּסֶף צְדִיק.
וּכְדִין שָׂרוּ לְאַשְׁתַּעַבְדָּא שְׁבַע עַל חַטָּאתָם. וְאַתְגְּזֹר
עֲלֵיהוֹן בְּגִלוּתָא דְבָבֶל, שְׁבַעִין שָׁנִין, בְּחוּבֵין דְשִׁמְטָה
וַיּוּבַל, דְתִלְיִין בַּשַּׁבַּת הַגְּדוֹל, וּשְׁבַת סַתָּם.

וּלְבַתֵּר אֶתּוּ לְאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְאַתְיִישְׁבוּ בַּהּ אַרְבַּע
מֵאוֹת וְעֶשְׂרִין שָׁנִין, לְתַשְׁלוּם שְׁבַעִין שְׁבוּעִין,
וּשְׁבַעִין שָׁנִין, עֶשְׂרֵה שָׁנִין לְכָל יוֹמָא, מֵאִינוֹן דִּינִקְיָן
מִשְׁבִּיעִי, דְשַׁבַּת הַגְּדוֹל אוֹף הֵכִי אִיקְרִי שְׁבִיעִי מִתְתָּא
לְעִילָא. דְכִלִּיל כְּאֶחָד זְכוֹר וְשִׁמּוֹר. וּלְבַתֵּר אֶתְקִימוּ
אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִין שָׁנִין בְּאַרְעָא, עַל חֵילָא דְאוֹרִייתָא,
דְהוּ מִתְעַסְקִי.

וְכַד גָּרַם חוּבָא דְשִׁנְאָת חַנָּם, אֶתְעָרִי שִׁנְאָת חַנָּם
דְּבַקְדָּמִיתָא. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, וַיִּשְׁנָאוּ אוֹתוֹ,
לְהֵהוּא זַכָּאָה. וּכְדִין יֵהִיב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּיד
מֵאֵן דְסָנִי לוֹן שִׁנְאָת חַנָּם. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, בְּאָדוּם,
(יחזקאל לה ה) יַעַן הָיִיתָ לָּךְ אֵיבַת עוֹלָם וְתַגֵּר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
עַל יְדֵי חֶרֶב.

וּכְדִין אֶתְפָּרַע מַנְיֵיהוּ, עַל יְדוּי מַנְיֵינָא דְאִינוֹן שָׁנִין,
דְחָסְרוּ מְרֹזָא דְשְׁבַע עַל חַטָּאתֵיכֶם. תָּא חֲזִי, כַּד
תַּמְנִי עֶשְׂרִים וְתַרְיַן שָׁנִין שְׁבַע זְמַנִּין, לְכָל חַד מֵאִינוֹן
עֶשְׂרֵה דְזַבִּינוּ לֵיהּ, הוּוּ לְהוּ אֶלְף וְחַמֵּשׁ מָאָה וְאַרְבַּעִין.
וּכְדִין יִתְעַר פּוֹרְקָנָא דְיִשְׂרָאֵל, כַּצְפָּרָא דְשִׁאֲרַת

לְאַנְהָרָא זְעִיר וְזְעִיר, עַד שְׁבַעָה עֶשְׂרִי שָׁנִין, דְאַסְתַּלַּק
הֵהוּא צְדִיק דְרַגְזָא דְטוֹ"ב, הֲדָא הוּא דְכְתִיב יוֹסֵף בֶּן שִׁבְעַ
עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רָעָה אֶת אָחִיו. דְהָא כְּדִין יִתְחַזִּי לְמִימָם
בְּפָרְץ, קָמִי מַדַּת דִּינָא, דְהָא אֶשְׁתַּלִּימוּ חוּבֵי עֲלָמָא,
וּכְדִין (עובדיה א יח) וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהֵבֶה
וּבֵית עֶשָׂו לְקַשׁ וְדִלְקוּ בָהֶם וְאַכְלוּם.

וּכְדִין יִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טְבוּוֹן סְגִיאִין עַל
יִשְׂרָאֵל, וְיִתְבַּע עֲלֻבּוֹנְהוֹן, וְעֲלֻבּוֹנָא דְאוֹרִייתָא,
דְאוּקְדוּ בְנוּרָא. וְדָמָא דְאִינוֹן דְאַתְקַטְלוּ עַל קְדוּשַׁת
שְׁמֵיהּ. וּכְדִין יִתְרַעִי יוֹסֵף לְאַחוּהִי, (ישעיה יא יג) אֶפְרַיִם לֹא
יִקְנָא אֶת יְהוּדָה וַיְהוּדָה לֹא יִצוֹר אֶת אֶפְרַיִם.

תָּא חֲזִי דְהֵכִי הוּא, דְתַנֵּן בְּשַׁבְּעָה עֶשְׂרִי בְתַמּוּז בּוּטַל
הַתְּמִיד, וּבְתַשְׁעָה בְּאָב חֶרֶב בֵּית מִקְדָּשָׁא. כְּדָאמַר
רַבִּי יוֹסֵי, מְגַלְגְּלִין זְכוֹת לְיוֹם זַכָּאִי, וְחוּבָה לְיוֹם חֲטִיב.
דְבַתְּהִיא לִילִיאָא אֶפִּיקוּ דְבַה רָעָה עַל אַרְעָא קַדִּישָׁא,
וְאִרִּימוּ קְלָהוֹן בְּבִכְיָה, וְאַתְקַבַּעַת לְדַרְי דְרִין.

וְדוּק וְתַשְׁכַּח, מִדְּבוּטַל הַתְּמִיד, דְהוּוּ מִכְפָּר עַל
חוּבֵיהוֹן, עַד דְאַתְחַרְב בִּי מִקְדָּשָׁא, בֵּין בְּזַמְנָא
קְדָמָאָה בֵּין בְּזַמְנָא תַנְיָנָא, עֶשְׂרִין וְתַרְיַן יוֹמִין, לְקַבֵּל
אִינוֹן עֶשְׂרִין וְתַרְיַן שָׁנִין דְלֹא חָמָא הֵהוּא צְדִיק אֶפִּי
יִקְרָא דְאִבּוּיָהּ, לְאַחַזְזָאָה חֲכָמְתָא עִילָאָה, דְהָא בְּהָא
תְּלִיאָא.

סְתָרֵי תוֹרָה

פֶּתַח הַהוּא יוֹדָאֵי וְאָמַר, (תהלים עג כח) וְאֲנִי קָרַבְתִּי אֱלֹהִים
 לִי טוֹב וְגו'. תָּא חֲזִי, כַּד בַּר נֶשׂ אֶתְקָרִיב
 לְאוֹרֵייתָא דְאֶקְרִי טוֹב, דְּכַתִּיב (שם קיט עב) טוֹב לִי תוֹרַת
 פִּיךָ, כְּדִין אֶתְקָרִיב לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאֶקְרִי טוֹב,
 דְּכַתִּיב (שם קמ"ה ט) טוֹב ה' לְכָל. וְכִדִּין אֶתְקָרִיב לְמַהוּי זַפְאָה.
 כְּמָה דְאֵת אָמַר, (ישעיה ג י) אָמְרוּ צְדִיק פִּי טוֹב, וְכַד אִיהוּ
 זַפְאָה, שְׂכִינְתָא שְׂרִיא עֲלֵיהּ, וְאוֹלִיפַת לֵיהּ רְזִין עֵילְאִין
 בְּאוֹרֵייתָא. בְּגִין דְּשְׂכִינְתָא לָא אֶזְדוּוּגָא אֱלָא בְּטוֹב,
 דְּהָא צְדִיק וְצַדִּיק וְצַדִּיק כְּחֻדָּא אֶזְלִין.

תָּא חֲזִי, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, קָיִים לֵיהּ
 וְשִׁתִּיל עַל הַנְּהוּ שִׁיתָא יוֹמִין עֵילְאִין, וְשְׂבִיעָא
 דְּעֵלְיֵהוּ, דְּבִגְיֵינָה דְּשְׂבִיעָא דְּאֶקְרִי צְדִיק, מִתְזַנֵּין
 עֵילְאִין וְתַתְּאִין, וְעֲלֵיהּ קָיִמִין, וְבִיהּ מִסְתַּמְכִין, וְהוּא
 יִסּוּדָא וְשִׂרְשָׁא דִּילְהוֹן.

הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים קמ"ה טו) עֵינֵי כָל אֱלִיךָ יִשְׁבְּרוּ וְגו'.
 עֵינֵי כָל אֱלִיךָ יִשְׁבְּרוּ, לְהֵהוּא מִשַׁח רְבוּת עֲלָאָה,
 דְּנִגִּיד מִמוּחָא סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין, לְהֵאִי כ"ל. וְכִדִּין
 וְאֵתָה נוֹתֵן לְהֵם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ, דְּהֵאִי כָּל כַּד אֶתְעַר
 לְכֻלָּהּ, דְּאִיהִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכִדִּין הוּא לְמִירְחָם עַל
 עֲלֵמָא, וְכֻלְהוּ עֲלֵמִין בְּחֻדוֹ בְּשַׁעֲשׂוּעָא.

וְכִדִּין מַה פְּתִיב, (שם קמ"ה טו) פּוֹתַח אֶת יָדְךָ וְגו'. וְדָא רַעוּא

וְהָא אִיתְעָרוּ חֲבֵרְיָא, דְּכַד חָרִיב מְקוּדְשָׁא מוּצְאֵי שְׂבַת
 הֵיְתָה, וּמוּצְאֵי שְׂבִיעִית, וּמִשְׁמַרְתוֹ שֶׁל יְהוֹרִיב
 הֵיְתָה, וְהַלּוּיִם עוֹמְדִים עַל דּוּכְנָם, וְאוֹמְרִים שִׁירָה: (תהלים
 צד כא-נג) יְגוּדוּ עַל נַפְשׁ צְדִיק וְגו' וַיְהִי ה' לִי לְמִשְׁגֵּב וְגו',
 וַיֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנֶם וְגו', וְלֹא הִסְפִּיקוּ לומר יִצְמִיתֶם
 ה' אֱלֹהֵינוּ, עַד שֶׁבָּאוּ גוֹיִם וּכְבָּשׂוּם. דְּהָא אִי אָמְרוּ לֵיהּ,
 לֹא הוּוּ לֹוֹן תְּקַנְתָּה.

וּמוּצְאֵי שְׂבַת, חֲכַמְתָּא סְגִיָּאָה קָא רְמִז, דְּנַפְקוּ מִשְׂבַּת
 דְּהוּוּ רְפוּאָה לְמַפְתְּהוֹן. וּמוּצְאֵי שְׂבִיעִית, דְּחֻבו
 לְגַבֵּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד, אֱלָא דְּנַפְקוּ מִמִּילָהּ, וְלֹא
 קָיִמָא בְּשַׁר קֻדְשׁ. וּמִשְׁמַרְתוֹ שֶׁל יְהוֹרִיב, כְּמָה דְּאֵת
 אָמַר (ירמיה ב ט) עוֹד אָרִיב אֶתְכֶם נְאֻם ה' וְאֵת בְּנֵי בְנֵיכֶם
 אָרִיב.

וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַפְקָא לֹוֹן מַגְלוּתָא, הַדָּא
 הוּא דְּכַתִּיב, (זכריה ט ט) גִּילֵי מְאֹד בַּת צִיּוֹן הַרְיֵעִי
 בַּת יְרוּשָׁלַיִם הִנֵּה מַלְכֶךָ יָבֵא לָךְ צְדִיק וְנוֹשֵׁעַ הוּא.
 וְאִי תִימָא אֲמַאי אֲתִי מְשִׁיחָא מִיְהוּדָה, מִיוֹסֵף מְבַעֵי
 לֵיהּ. אֱלָא דְּתַרְוֵיהּ יִיתוֹן, וּבְגִין דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לָא מְקַפַּח שְׂכַר כָּל בְּרִיָּה, יְהֵב מַלְכוּתָא לְדוּד, בְּגִין דְּהוּוּ
 עֲשִׂירָאָה לְצְדִיקִים, וְשְׂבִיעָאָה דְּאֲחִים. וְהֵכִי הוּא
 מַלְכוּתָא דְּאַרְעָא, כְּעִין מַלְכוּתָא דְּרִקְעָא.

דְּרַעֲוִין, דְּנַחֲת מְמוּחָא סְתִימָאָה, לְהָאִי כָּל. וְכִיּוֹן דְּהָאִי
כָּל אֲתַבְּרָךְ, כּוּלְהוּ עֲלָמִין אִיתְּבְּרִיכוּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב
(שם קמ"ח ז) צְדִיק ה' וְגו', קְרוּב ה' וְגו', רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה
וְגו'.

וּכְמָא דְבְּרָא הָאִי בְּעֲלָמָא עֵילָאָה, בְּרִזָּא דְשְׁמִיָּה
קְדִישָׁא, הֲכִי בְּרָא בְּעֲלָמָא תַתָּאָה, שִׁיתָא זְכָאִי
קְשׁוּט, וְחַד שְׁבִיעָאָה. כְּדְכְּתִיב, (קהלת ז יד) גַּם אֶת זֶה לַעֲמַת
זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים.

וְכַד גְּרַמוּ חוּבִין, וְדַחוּ לְהֵהוּא כָּל דְּאִיקְרִי צְדִיק
מֵאֲתַרְיָה, (דף לו ע"א) כְּדְכְּתִיב, (עמוס ב ו) עַל מְכָרָם בַּכֶּסֶף
צְדִיק. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא גְּזֹרְנָא דִּיהָא עֲלָמָא
תַתָּאָה כְּגוֹוְנָא דְעֲלָמָא עֵילָאָה, וִיְהָא הַהוּא צְדִיק שְׁלִיט
עַל הָאָרֶץ, וִיְהוּוֹן כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, מִתְּבְּרַכִּין עַל יְדוּי.
הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית מט כב) בֶּן פּוֹרֵת יוֹסֵף, דְּהָא לִית
בְּכָל שְׁיִיפֵי גּוֹפָא דִיעֵבִיד פִּירִין, אֶלָּא הָאִי צְדִיק

יְסוּד עוֹלָם. וּבֶן פּוֹרֵת עֲלֵי עֵין, מֵאִי קָא מִיִּירִי.
אֶלָּא, כְּמָה דְּהָאִי עֵין קִיּוּמָא דְגִלְגָּלָא, דְּלָא יְכָלָא
גִלְגָּלָא לְאֲתַקְיָמָא, אֶלָּא בְּבַת עֵין דִּילִיהָ. הֲכִי
יוֹסֵף אִיהוּ כְּעֵין לְכָל אֵינּוֹן שְׁתָּא דְסַחְרִין לִיהָ. מִיִּמְיָנֵיהָ
תְּלַתָּא, וּמִשְׁמָאלָא תְּלַתָּא, וְאִיהוּ מְקַיָּים לוֹן. וְהֲכִי אִיהוּ
לְכָל עֲלָמָא, דְּהָא עֲלָמָא לָא קִיּוּמָא אֶלָּא עַל אֵינּוֹן
שִׁיתָא, וְשְׁבִיעָאָה דְעֲלִיָּהּ.